

2. Полуяктова О. Підготовка менеджерів та практиків управління. URL: <http://global-national.in.ua/archive/21-2018/9.pdf>

3. Бардаш А. визначення ролі менеджменту освіти у постіндустріальній економіці. URL: https://www.researchgate.net/publication/305075615_VIZNACENNA_ROLI_MENEDZMENT_OSVITI_U_POSTINDUSTRIALNIJ_EKONOMICI

4. Яким має бути сучасний директор школи? URL: <https://osvitoria.media/experience/yakym-maye-buty-suchasnyj-dyrektor-shkoly>

ВІЙСЬКОВО-ПАТРІОТИЧНЕ ДИДАКТИЧНО-ВИХОВУВАЛЬНЕ СЕРЕДОВИЩЕ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Бородай Е. М., Кононец Н. В.
(Полтава, Україна)

Суть військово-патріотичного дидактично-виховувального середовища української школи в умовах воєнного стану ми вбачаємо в організації специфічного простору в закладі загальної середньої освіти (ЗЗСО), який інтегрує в собі сукупність створених особливих дидактичних умов та умов виховання учня-патріота України, мета якого спрямована на розвиток у нього ціннісного ставлення до своєї держави та нації, українського народу загалом, формування особистості, яка шанує та відчуває гідність за історичні та культурні надбання країни, любов до Батьківщини; має повагу та дотримується законодавства України; готова турбуватися про благо свого народу, виконувати свої громадянські та конституційні обов'язки щодо захисту національних інтересів, цілісності, незалежності України; толерантною до інших народів, культур і традицій; готовою до участі в процесах державотворення, становлення України як правової, демократичної держави та її захисту.

Головні ідеї, які закладаємо в основу створення в українській школі військово-патріотичного дидактично-виховувального середовища, спрямованого на формування й розвиток соціально-свідомої особистості патріота України в сучасних умовах – це сукупність принципів:

– *принципи української етнопедагогіки* (природовідповідність, культуровідповідність, народність виховання, виховання в праці, єдність навчання і виховання, зв'язок із життям рідного народу, гуманізм, активність і ініціативність виховання в процесі виховання, орієнтування на вселюдські моральні цінності);

– *принципи ресурсно-орієнтованого навчання* (універсальності, самостійності та керованості, індивідуалізації, саморегуляції, неперервності, свободи вибору, раціоналізації, мобільності,

відповідальності);

– *принцип співробітництва*, який полягає у тісній активній співпраці школи та територіальних центрів комплектування та соціальної підтримки (колишні військові комісаріати) (Бородай, 2021, Кононець, 2018).

Ключова мета формування такого середовища в українській школі полягає в забезпеченні для кожного учня сприятливих для його навчання, виховання й розвитку умов, отримання лише позитивних емоцій від впливу цього середовища, що й повинно, на нашу думку, забезпечити успішну реалізацію поставлених завдань всіх аспектів лінії «національно-патріотичне виховання – основи військово-патріотичної підготовки», котра реалізується у межах вивчення предмета «Захист України». Відтак, ми спостерігаємо тісний взаємозв'язок реалізації положень теорії виховання та дидактики, а принцип виховання є, у свою чергу, одним із дидактичних принципів, підкреслюючи суть процесу навчання у триєдиності цілей – «навчання-виховання-розвиток».

У ході наукового пошуку та власного досвіду з'ясовано, що цілком логічним буде поділ військово-патріотичного дидактично-виховувального середовища на два рівні функціонування (рис. 1):

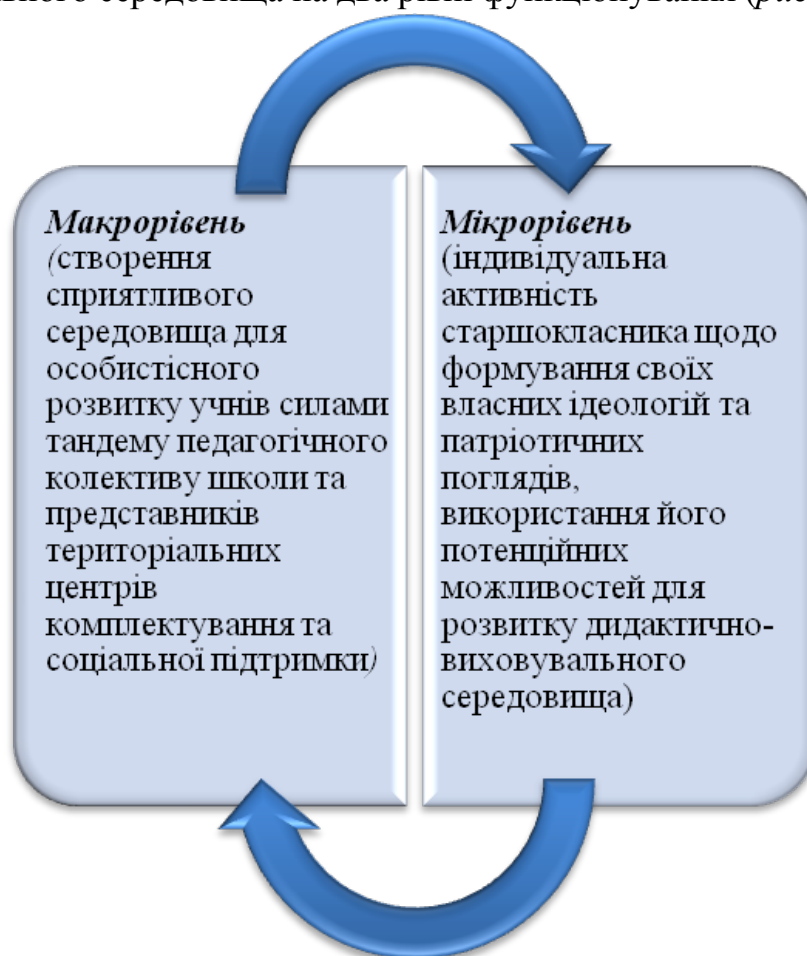

Рис. 1. Рівні функціонування військово-патріотичного дидактично-виховувального середовища школи

1) *макрорівень*, тобто створення сприятливого середовища для особистісного розвитку учнів силами тандему педагогічного колективу школи та представників територіальних центрів комплектування та соціальної підтримки;

2) *мікрорівень* – індивідуальна активність старшокласника щодо формування своїх власних ідеологій та патріотичних поглядів, використання його потенційних можливостей для розвитку дидактично-виховувального середовища.

Системотвірним складником військово-патріотичного дидактично-виховувального середовища школи в умовах воєнного стану є мотиваційний компонент військово-прикладної та фізкультурно-оздоровчої навчальної діяльності старшокласників, котрий відбиває систему мотивів (внутрішніх та зовнішніх), які спонукають їх до занять фізкультурою, опанування різними видами фізичних вправ, а також до активного процесу набуття військово-прикладних умінь і навичок на базі територіальних центрів комплектування та соціальної підтримки (Kononets, Zhamardiy, Nestulya, Nestulya, Tsina, Petrenko, Nikolashyna, Ilchenko, Polyakova-Lahoda, Borodai, 2021)

Зауважимо, що результативність створення військово-патріотичного дидактично-виховувального середовища школи в умовах воєнного стану, посилення заходів військово-патріотичного виховання й військово-прикладної підготовки, педагогічних впливів щодо формування свідомого громадянина-патріота, що здійснюється в тандемі ЗЗСО та територіальних центрів комплектування та соціальної підтримки, напряду залежить від налагодження ефективного професійного мобільного зв'язку між ними, успішність якого визначається готовністю всіх його учасників до роботи у неперервному інтенсивному режимі, оперативним реагуванням на виникаючі зміни в суспільстві у відповідності до потреб держави, котра нині захищає свою незалежність зі зброєю в руках. Відтак, професійна мобільність педагогів школи і військових комісарів у сфері військово-патріотичного виховання й військово-прикладної підготовки української учнівської молоді є однією з найважливіших умов стабільності її розвитку вільної, незалежної України, запорукою перемоги над окупантами.

Список використаних джерел:

1. Бородай Е. М. Дидактичні умови реалізації військово-прикладних умінь і навичок учнів у навчальному середовищі старшої школи. (Дис. канд. пед. наук). Полтава, 2021. 299 с.

2. Кононець Н. В. (2018). Концепція ресурсно-орієнтованого навчання у вищій школі. *Витоки педагогічної майстерності: зб. наук. праць*. Вип. 22. Полтава : ПНПУ імені В. Г. Короленка. С. 103–107.

3. Kononets N., Zhamardiy V., Nestulya O., Nestulya S., Tsina V., Petrenko L., Nikolashyna T., Ilchenko O., Polyakova-Lahoda M., Borodai E. Examining the Fundamental Elements of Physical and Health-Enhancing Educational Activity of Student in Distance Learning. *Journal of Research in Medical and Dental Science*, 2021, Volume 9, Issue 7, Page No: 419-424.

ПЕТРИКІВСЬКИЙ РОЗПИС ЯК СИМВОЛ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ

Буряк А. О.
(Полтава, Україна)

Людина за своєю природою – митець. Усе, що її оточує і до чого торкаються її руки, вона намагається зробити прекрасним. Подивіться навкруги: там, де виникає краса і гармонія, – починається мистецтво.

Своєрідним символом – візитівкою українського мистецтва став петриківський розпис, або «петриківка» (назва походить від селища Петриківка, що на Дніпропетровщині, де сформувався цей вид народного декоративного малярства). Побутові речі з візерунками в стилі «петриківки» збереглися з XVII ст.! Петриківський розпис було внесено до Списку нематеріальної культурної спадщини людства ЮНЕСКО (2013).

Етапи становлення петриківського розпису досліджували науковці Б. Бутник-Сіверський, Н. Глухенька, Т. Кара-Васильєва [2].

Петриківський розпис увиразнюють такі прийоми розташування елементів, що укладаються в архаїчні («дерево життя», «бігунець»), натурні («букет», «вазон», «s-подібна гілочка», «кущ»), побутові («килимок», «віночок») форми. Їх зображенню властива симетрія (осьова, дзеркальна, діагональна та ін.), пропорційність, масштабність мотивів у центрі та поступове їх зменшення до країв, що створює своєрідний ефект реалій природи. Серед найпоширеніших елементів – «калина», «цибулька», «ромашка», «жоржина», «кучерявка», «листок» та ін.

Зображення схематичних птахів (павичів, грифонів, фазанів), дерево життя з птахами, спіралі, диски, що обертаються, хрести в колі, зигзаги, розетки, рослинні орнаменти, напівовали, різного роду сузір'я – символіка ще від первісних часів. На стінах в основному малювали «дерево життя» з птахами і глечиком, з якого росте кущ, що має назву «вазон», часто малювались шлюбні символи – виноград і райські птахи.

Смислові ознаки народного розпису є частиною фольклорно-образного розуміння дійсності, природи, космологічних уявлень народу. Тобто розпис виконував роль своєрідного оживлення, пов'язувався з життєтворчими силами природи, тому основні елементи символіки відтворювали народні знання і уявлення.